

misforstaa, hvad jeg skrev, saa mente jeg at ville komme med ovenstående Oplysninger. — Jeg mener fremdeles, at det er en Ulykke og en Elendighed, naar Børn ikke lærer at have saa megen Respekt og Agtelse for deres Forældre, at de faar disses Sprog lært tilgavn. — Det er en Forhaanelse af Herrens Bud: „Du skal ære din Fader og din Moder.“ og det vil hævne sig før eller senere. — Hvad mine egne Børn angaar, da har de eldste af dem, som begyde i „Highschool“, foruden Engelsk, læst Fransk, Tysk og Latin, og om de kan og vil i Fremtiden, maa de lære alle de Sprog, de kan, ved Siden af. — **Men** — fønd det altsammen, har jeg lært dem at tale, læse og skrive Dansk, for min egen Skyld og for Børnenes Skyld, saa de i alt Fald ikke skal blive fremmede i deres Hjem, eller blive for store for deres Hjem, — for Sprogets Skyld.

Oakland, Cal. Decbr. 1918.
O. Rye Olsen.

DET FREMTIDIGE SAMARBEJDE MELLEM DANMARK OG ISLAND.

Af Ingibjörg Olafsson.

Det er et glædeligt Tidens Tegn, at nu begynder man at tale om Samarbejde mellem Danmark og Island paa forskellige Felter. For nylig blev der dannet et dansk-islandsk Kirkeudvalg, som skal virke for Samarbejde mellem den danske og den islandske Kirke. Vi skifter ogsaa i det fjerne et fredeligt politisk Samarbejde, og utvivlsomt vilde det være af den største Betydning for det gensidige Forhold, hvis der kunde blive et livligt Handelssamkvem.

Det kirkelige Samarbejde tænkes nærmest bragt i Stand ved gensidige Besøg, saa danske og islandske Præster kan lære hinanden at kende. En stor Hjælp til at fremme dette Samarbejde vilde være, hvis der blev oprettet et fælles Organ for den samlede danske—isländske—færøske og grønlandske Kirke, som selvfølgelig skulde skrives paa Dansk, da alle Præster i de danske Udlande kan læse Dansk. De islandske og færøske Artikler, som blev tilsendt Bladet, burde oversættes for de danske Læsers Skyld. Et saadant Organ kunde tillige blive Bindeled mellem de forskellige kirkelige Retninger her i Danmark.

Det vilde ogsaa være af stor Betydning for det gensidige Forhold, hvis danske Præster i Stedet for i Kirkebønnen at indskrænke sig til at bede for deres dansktalende Landsmænd Hedninger og Jøder, tillige bad for Island, Færøerne og Grønland.

Pastor Asschenfeldt Hansen mindede for nogen Tid siden i en varmt følt Artikel i „Annekset“ sine Præstebrødre om, at de burde huske de danske Udlande i Kirkebønnen. Det var med den dybeste Taknemlighed, at jeg læste dette Forslag. Jeg er sikker paa, at i hvert Fald de religiøse iblandt os Islændinge vil føle os meget mere knyttede til Danmark, hvis vi vidste, at der blev bedt for Island i alle Danmarks Kirker hver Søndag. Jeg haaber, at Biskopperne vil tage dette Forslag under Overvejelse; thi hvis de danske Udlande skal tages med i Kirkebønnen i alle Danmarks Kirker, maa det jo ske paa Opfordring af dem.

Hvad det politiske Samarbejde angaar, hedder det i Overenskomsten, at der skal oprettes et raadgivende dansk-islandsk Nævn paa mindst 6 Medlemmer, hvoraf Halvdelen vælges af Danmarks Rigsdag og Halvdelen af Islands Alting.

I „Fædrelandet“ er Arkitekt Ravad fornylig fremkommet med det Forslag, at der i Stedet for et saadant Nævn blev oprettet et Rigssting med Repræsentanter for de samtlige danske Udlande.

Efter Hr. Ravads Plan — som han har skitseret i sin Bog „De

danske Rigslande“ — skal Rigsstingets Opgave bestaa i at berede Vejen for Rigsstyrelsens Arbejde. Det sociale Arbejde skal vedblivende være forbeholdt Landenes Ting, men under Rigsstinget skal der sortere alle Sager vedrørende de forskellige Landes Mellemværender. Dette vilde paa mange Maader være en overordentlig tiltalende Form for det fremtidige politiske Samarbejde. Hvis det sønderjydske Spørgsmaal bliver løst i den nærmeste Fremtid, vil det maaske bidrage til, at Spørgsmaalet om et Rigssting bliver aktuelt.

Noget af det vigtigste for det fremtidige Samarbejde mellem Danmark og Island er Handelen.

Efter almen dansk Opfattelse ligger Island i en Afkrog af Verden og vil blive ved med det til Dagens Ende. Det er sikkert derfor, at dansk Handelsinitiativ — siden Monopolets Ophævelse — ikke har haft sin Opmarksomhed fæstet paa Island. Franskmand, Englænder og Tyskere har derimod været paa deres Post og forsøgt at faa Fodfæste deroppe ved Kjøb af Jord og Havnestæder, hvilket dog ikke er lykkedes dem i nogen nævneværdig Grad.

I en interessant Artikel i „Fædrelandet“ for 1. Juli, om „Island og den internationale Trafik-Udvikling“, gør Arkitekt Ravad opmærksom paa, at Мурман-Linien vil faa en overordentlig stor Betydning for Island, al Trafik mellem Amerika og det nordlige Rusland og Finland vil gaa den Vej. „Island vil saaledes komme til at ligge ved en Verdensrute over Atlanten og saaledes blive i Stand til at drage større Fordele baade af egne Hjelpekilder og Forbindelser med Udlandet af Søvejen. De islandske Havne, Reykjavik og Seydisfjörð, vil med Tiden kunne udvikles til Havnestæder af international Betydning.“

Hvis denne Formodning holder Stik, vil Island inden ret længe komme til at ligge paa Alfarvej, hvilket let kan have til Følge, at den islandske Handel glider over til Amerika, hvis der ikke i Tide tages energisk Fod paa at skabe en livlig Handelsforbindelse mellem Danmark og Island.

4. Side.

Danmark

100 Aar. Københavns Garnisons Sygehus. Som tidligere nævnt er det i Dag, skriver „Kr. Dgbl.“ af 4. Nov., 100 Aar, siden Garnisons Sygehus toges i Brug, idet den første Patient blev indlagt den 4. November 1818. I den Anledning har Sygehusets Chef, Stabslæge Gordon Norrie, paa Grundlag af Arkivet udgivet et Festskrift, hvis Hensigt ikke saa meget er at skrive Sygehusets Historie, som at fremdrage og belyse saadanne Forhold, som maa antages at have kulturhistorisk Interesse, og hvor Sygehusforhold i ældre Tid kan illustreres. Bogen er udkommet paa Henrik Koppels Forlag.

Og det er en Mængde interessante Ting, Stabslægen fremdrager om det gamle Sygehus, der aldrig har været rigtigt moderne heller i Datidens Forstand.

Det var de gamle „Guldhusbygninger“, der blev indrettede til Hospital. De var oprindeligt opførte paa en af de gamle Pestkirkegaarde fra 1711, og Bundforholdene var derfor ikke gode. I Frederik IIIs Tid havde Guldmageren Boro sit „Guldhus“ — heraf Navnet — hvor han søgte at lave Guld af Sølvet fra Kongsberg. Fra hans Tid staar endnu den Bygning, der anvendes til Officerslazaret.

De øvrige Bygninger var efterhaanden fornyede, takket være en Ildebrand i 1759, og Tilbygninger i 1776 og 1787.

Garnisons Sygehus har selvfølgelig saa godt som muligt søgt at følge med Tidens hygiejniske

Krav, men det kan vel ikke siges at være lykkedes, endog blot nogenlunde. Den gamle Bygning trænger haardt til en Afløsning, men at den ikke er overflødig kan ses deraf, at den i de 4 Krigsaaar har haft den største Belægning i hele sin hundredeaarige Tilværelse, idet der har været indlagt 60,847 Patienter med 1,247,000 Sygedage. De, der ønsker at vide udførlig Besked om Garnisons Sygehus' Virksomhed og om Hospitalsforhold i det hele gennem de 100 Aar, vil ikke fortryde at læse Dr. Norries Bog.

Naar der er Bryllup i Marstal. I Marstal har det været, som det er saa mange andre Steder, at Folk vil gerne se Brudestads, og at Nysgerrigheden faar mange til at optræde paa en Maade, der kan være meget generende for Brudeparret og dets Følge.

Nu har Menighedsraadet ifl. „Langel. Av.“ besluttet at begrænse det mest skandaløse ved at forbyde de nysgerrige Adgang til Pulpiturerne, og Børn, som ikke hører til Brudefølget, Adgang til Kirken.

En sjælden Højtidelighed. I Odsted Kirke ved Vejle døbttes forleden 5 Børn af samme Familie fra 4 til 12½ Aar.

De to mindste holdtes over Daaben, de to næste, stod selv med Gudmoder, og den eldste døbttes med voksnes Daab.

Island. Afstemningen i Norder-Mula Syssel er der afgivet 383 St. for Overenskomstforlaget og 2 St. mod; i Vester-Skaptafell Syssel er Stemmerne paa Grund af Vulkanudbruddet kun optalt i den vestlige Del, hvor der blev afgivet 98 St. for Forslaget og ingen imod.

Gave til Hellebæk nye Kirke. Til Hellebæk Kirke er ankommen en stor, smuk Klokke, der bærer Indskriften: „Holder eder nær til Gud, saa skal han holde sig nær til eder.“ Klokken er støbt i Lou & Søns Klokkefabrik i København og er en Gave til Kirken fra Ejeren af Nordskov, Proprietær Kabell.

Død i Løbet af faa Timer. Provst Thyssen og Hustru i Ribe har haft den Sorg at miste deres 16-aarige Datter Valborg. For nogle Dage siden havde den unge Pige været sengeliggende af Følelse i 2—3 Dage og havde derefter genoptaget sin Skolegang i Katedralskolen. Hun havde vedblivende nogen Hovedpine, men tillige ikke dette Betydning. Da hun Mandag Formiddag, den 4. Nov., var i Skolen, blev hendes Upasselighed i midlertid saa stærk, at hun maatte gaa hjem, hvor hun maatte gaa til Sengs. I Eftermiddagens Løb tog Sygdommen en saadan Vending, at hun blev bevidstløs, og henlaa saaledes, indtil hun om Aftenen ved 7-Tiden afgik ved Døden.

En rasende Russer. I Hyskenstræde 10 i København findes et zionistisk Pressebureau, der ledes af nogle Russere, som driver ivrig Propaganda for Jødernes Ret til Palestina. Forleden Formiddag blev Døren til dette Bureau pludselig revet op, og en lille Mand styrtede ind; det var en Russer, der paa en eller anden Maade var udfreds med den Maade, Bureauet blev ledet paa. Han for ind paa en af de tilstedeværende Korrespondenter, en Hr. Scheiffing, hvem han først tildelte et Par Slag med knyttet Haand og derefter slyngede en Stol i Hovedet paa. Men da Korrespondenten vedblivende var i Live og tilsyneladende ikke havde taget den fjerneste Skade, blev den lille Russer endnu mere rasende. Han greb en Saks og styrtede lige løs paa sit Offer. Men nu kom der Hjælp til, og Voldsmanden stak af, men blev naturligvis skarpt forfulgt nedad Trapperne og gennem Strædet. Han forsvandt ind paa en Automatkafe,

og der blev han iflg. „B. T.“ anholdt af en Opdager, der i midlertid var bleven tilkaldt.

Brænd de brugte Konvolutter. Fra Professor ved Den polytekniske Læreanstalt Orla-Jensen har „Berl. Tid.“ modtaget følgende: Da de fleste Mennesker ved Sammenklæbningen af Konvolutter og Paaklæbningen af Frimærker bruger Spyt, er det i høj Grad sandsynligt, at det i mange Tilfælde er med Brevene, at den spanske Syge forplantes fra et Sted til et andet. Den daarlige Gummi, der for Tiden anvendes, gør tilmeld, at Konvolutterne ved Aabningen gaar op i Sammenklæbningen, saaledes at de tilspyttede Flader blottes. Man bør derfor altid vaske sine Hænder, naar man har læst en Post, og hermed vil Faren vel som Regel være undgaaet for de Voksne. Anderledes for Smaabørnene, for hvem de brugte Konvolutter er et kærkomment Legetøj. De ved intet bedre end at rode i Papirkurven og sutte paa alt, hvad de faar fat i. Hvor der er Smaabørn, bør det derfor være en ufravigelig Regel at brænde de brugte Konvolutter straks.

En Bolshevik i Hobro. En Dame, der forleden Aften ankom til Hobro Banegaard, spurgte ved Banen en yngre Mandsperson om Vej til Byen. Vedkommende, der oplyste, at han tilfældig skulde samme Vej, tilbød galant at ledsage Damen. I Samtalens Løb viste det sig yderligere, at Vejviseren netop skulde passere den Gade, hvor den Familie boede, hos hvilken den unge Dame skulde tiltræde en Plads. Imidlertid førte Vejviseren hende ad en ganske forkert Vej ud i Hostruphuse og paa et Sted, hvor der var passende mørkt og skummelt, opgav han et tilfældigt Hus som hendes Bestemmelsessted. Idet han vilde gaa ind i Haven, frarev han hende en Haandtaske, der indeholdt 100 Kr. og et Uhr m. m., hvorefter han skyndsomt forsvandt. Efter forskellige Vanskeligheder fandt Damen tilbage til Byen og naaede langt om længe den Familie, der var Maal for hendes Rejse. Sagen blev ifølge „Aalborg Amtstid“ straks meldt til Politiet.

De ved ingenting. „Frederiksborg Amts Avis“ fortæller: En Læser havde spurgt os, hvornaar de i 1918 udskravne Trænkostabler kan vente at blive indkaldte, og da vi ikke er indviede i de militære Detailler, henvendte vi os til Generalkommanden, Militær 20, for at faa de ønskede Oplysninger. Militær 20 vidste imidlertid intet om Sagen. „Men De kan faa fyldstgørende Besked hos Militær 14.“ „Det kender vi skam ikke noget til. Men ring til Militær 47, saa faar De alle Oplysninger.“ Vi faar Militær 47. Svaret lyder kort og godt: „Sorterer ikke under os. Militær 9 kan vejlede Dem.“ Vi ringer Militær 9 op og tager endnu en Gang fortrøstningsfuldt Røret, da Centralen melder klar. Dog — en ny Skuffelse venter os. Fra Militær 9 siger en gemytlig Stemme: „Ved ikke Spor derom. Det er der ingen her, der gør!“ „Ved De ikke, om man andetsteds er bedre underrettet?“ „Ja, det er man uden Tvivl. Prøv f. Eks. Militær 106. Det skal gaa mærkeligt til, om de ikke kan fortælle Dem, hvad De vil vide.“ Militær 9 har kun delvis Ret. Militær 106 ved nok noget om Spørgsmaalet, men ikke alt. „Vil De kende Enkeltheder, maa De ringe til Indenrigsministeriet.“ Vi reneerer paa Enkelthederne. Dagen er imidlertid gaaet, og Indenrigsministeriets Kontor forlængst lukket.

Et Tonnage-Experiment. I Københavns Frihavn venter man, skrives der forleden, Ankomsten af en kæmpemæssig Tømmerflaade, indeholdende 6000 Tons Tømmer, Flaaden, der er bygget i Form af en Pram, slæbes af to

Bugserdampere med tilsammen 1000 Hestekræfter. Daa Flaaden ligger meget dybt i Vandet, er Farten naturligvis ikke stor, kun 3½ Knob i Timen. Fordelen ved at transportere Tømmeret paa denne Maade ligger i, at man sparer den kostbare Tonnage og indskrænker Fragtudgiften til Lejen af Bugserkraft. Og selv om Rejsen tager Tid, bliver det dog betydeligt billigere end ved Benyttelsen af Lasterum. De 6000 Tons eller 20 Stdr. Træ, som Flaaden rummer, vilde fordre tre store Skibe og i Fragt koste ¼ Mill. Kroner. Udgiften ved Flaadetransporten beløber sig derimod kun til 60,000 Kr. eller knap en Fjerdedel af Skibsfragten. Dertil kommer Vanskelighederne ved at faa Tonnage. De 6000 Tons ejes af Tømmerhandler Harald Simonsen, der ifølge „Kbhvn.“ egentlig havde solgt Ladningen dels til Jylland, dels til Tyskland, men ved Forhandling med disse Købere har faaet Ret til at beholde Tømmeret til København. Det vil formodentlig hovedsagelig blive bygget op i Træhuse.

Der spises modne Jordbær. Hos Chr. Christensen, „Foldinggaarde“ ved Brørup, har man ifl. „Kold. Folkebl.“ en saadan Mængde modne Jordbær, at der kan bydes paa Jordbær med Fløde — en ikke helt almindelig Ret paa denne Aarstid.

Grav-Røvere. Forleden Nat blev Malmlænkerne omkring afdøde Bankdirektør Willum Nielsens Gravsted paa Garnisons Kirkegaard i København stjælnet. Tidligt om Morgenen saaes tre Personer forsvinde i Hast fra Kirkegaarden; det var formodentlig Tyvene. De har ifølge „B. T.“ stjaalet 8 Lænker; men den ene har de i Skydingen tabt paa Kirkegaarden.

Den kære Snaps. „Rosk. Dagblad“ paastaar, at Hjemmebrænding af Sukker-Brændevin breder sig over Landet med omtrent samme Fart som den spanske Syge. Blikkenslagerne er ganske overbeholdede med at lave smaa Destillationsapparater, som dog ikke en Gang er nødvendige, idet Brændingen kan foretages med de Apparater, der findes i ethvert Køkken. En „hjemmestrikket“ Flaske Snaps koster kun ca. 75 Øre; men den kan blive adskilligt dyrere, hvis den ulovlige Fremstilling bliver opdaget.

Det svinder i Tørvæne. Det synker godt i de store Masser af Tørv i Moserne ved Onsil, skriver „Hobro Avis“. De mange Torvetog har gjort Virkning. Nu kan det nok se ud til, at Moserne vil blive rømmet inden den ny Sæson indtræder. Derimod staar der store Mængder skovet Træ i Skovene. I Lindum Skov staar der over 10,000 Rummeter; det skal vist betragtes som Statens Reserve-lager. Men Træet tager Skade ved den lange Henstaaen, ligesom det hindrer, at de skovede Arealer igen kan tilplantes.

Et Afholds-Overgreb. Fur-reby Sogneraad vedtog i sin Tid at nægte Anbefaling til Hotel Klitgaarden i Løkken. Der viser sig imidlertid at være megen Misforståelse hermed i Løkken By, og paa et Borgermøde forleden vedtoges med 102 St. mod 1 en Resolution, hvori udtales, at man anser Gæstgiveriets Nedlæggelsen for et Fejlgreb og opfordrer Sogneraadet til at give Gæstgiverbevilling og Bevarterbevilling til en kvalificeret Ansøger.

Hun læste fejl. En Mand fra Landet var forleden i Byen, hvor han havde købt sig en Pose Frugt, dejlige røde Æbler, fortæller „Ringk. A.A.“ Inden han drog af By, fik han tilfældig fat i en Avis, hvor han angaaende den spanske Syge læste følgende: „Frygten den værste Smittefare“ Manden tog det imidlertid for: „Frugten er den værste

Smittefare.“ Han var knap kommen uden for Byen, før han resolut hev de mistænkelige Æbler ned i Vejgrøften.

Gymnasium i Herning. Byraadet har vedtaget, saa snart Tidspunktet er belejligt, at oprette et kommunalt Gymnasium i Tilslutning til den nuværende Mellem-skole, hvis Realklasse overføres til Folkeskolen.

Styrtet død om. En 16-aarig Karl fra Ugilt stod forleden paa Springvandspladsen i Hjørring og talte med sin Moder, da han iflg. „Vends. Tid.“ styrtede død om. Karlen, en Søn af Anton Christensen i Ugilt, var kommen cyklende til Byen fra Sæsing, hvor han tjente.

Dødsfald. Den grønlandske Sprogforsker, Pastor Christian Wilhelm Rasmussen i Lyngø, Knud Rasmussens Fader, er afgaaet ved Døden i en Alder af 72 Aar. den afdøde var fra 1872 til 1895 Missionær i Umanak og Jakobshavn i Grønland og har siden 1896 været Sognepræst i Lyngø. Herhjemme kom han til at udøve en betydelig Indflydelse som Lektor i Grønlandsk og som Konsulent for Ministeriet i Sager vedrørende Grønlands Kirke- og Skolevæsen. Han har udgivet en Række Bøger paa Grønlandsk, en grønlandsk Sprog-lære og en grønlandsk Ordbog.

— Grosserer Joh. Frimodt, Indehaver af den bekendte Vares- og Assuranceforretning i Tordenskjoldsgade 23, Kbh., er afgaaet ved Døden, 46 Aar gl.

— Justitsraad, Museumsinspektør Fr. Thomassen døde 7. Nov. i en Alder af 68 Aar. Af døde, der saa at sige helt igennem var en selvlært Mand, der med utrolig Energi havde arbejdet sig frem til betydelig Anseelse, havde varetaget en Mængde Stillinger, saasom Lærer ved det offentlige Skolevæsen, Forstander for Københavns Seminarium, Klokker ved St. Johannes Kirke, Forretningsfører for Dansk Skolemuseum m. v., og været valgt til en Mængde Tillidshverv især indenfor Skolevæsenets Omraade.

— En kendt Fynbo, fhv. Gaardejer og Sparekassedirektør Rasmus Knudsen, Baaring, er død i Forgaars, 75 Aar gl.

— Proprietær Langhorn paa Rugballegaard ved Vejle er død af den spanske Syge. Hans Hustru, 4 Børn samt alle Folkene blev angrebne. Kun en Lærerinde forblev rask. Fra Vejle kom der en Sygeplejerske, men hun blev syg straks efter Ankomsten. Hele den forholdsvis store Bedrift truede med at standse. Naboerne lavede Mad og bragte den op til Gaarden. Paa sidste Stadium tog Lungebetændelsen fat for Langhorus Vedkommende, og forleden bukkede han under.

— Cand. jur., Grev Eduard Reventlow er død af spansk Syge i sit Hjem i København, 32 Aar gl. Den afdøde, der er eldste Søn af afdøde Kammerherre, Grev Ludvig Reventlow til Rudbjerggaard, ægtede i Fjor en Datter af Hofjægermester Konow til Gammelgaard paa Lolland.

— Sæby, 10. November. Overretssagfører Asschenfeldt-Hansen er i Morges afgaaet ved Døden af spansk Syge. Han var Søn af Pastor Asschenfeldt-Hansen, tidligere i Sæby.

— Forhv. Sparekassedirektør og Amdsraadsmedlem Rasmus Knudsen, Baaring, er afgaaet ved Døden, 73 Aar gl.

50 Aars Jubilæum som Tjenestepige. En Tjenestepige hos Enkefru Schousboe i Ringkøbing havde forleden været i denne Tjeneste i 50 Aar og var Genstand for stor Opmarksomhed. Hun har blandt andet faaet 25 Kr. fra Kongen.